

Platteland Alliantie Nederland
Secretaris P.H.J.Croughs
Jasmijnstraat 17, 6101KZ Echt
T: 0475 – 48 68 93
E:pcroughs@xs4all.nl

Echt, 2 maart 2016 Brief: PA-U003/2016

Betreft: Voorstellen en opmerkingen PAN op de concepten besluit- en regeling wet
Natuurbescherming en de daarop van toepassing zijnde toelichtingen .

Aan: Ministerie van Economische zaken
Directoraat-Generaal Agro en Natuur
T.a.v. Staatssecretaris M van Dam
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Geachte heer van Dam,

Hierbij doen wij U als Platteland Alliantie Nederland (PAN) onze voorstellen en opmerkingen toekomen de concepten besluit- en regeling wet Natuurbescherming en de daarop van toepassing zijnde toelichtingen . De Platteland Alliantie Nederland richt vooral op de praktijk- en uitvoering van de regeling en het besluit als ook op de nota's van toelichtingen hier van. Deze dienen duidelijk en vooral eenvoudig te zijn omdat er hierin een groot aantal zaken dwingend worden voorgeschreven, waarop sancties van toepassing kunnen zijn, en mogen volgens ons ook niet voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn zodat iedereen weet wat er bedoeld wordt en dus ook gemakkelijker gehandhaafd kan worden.

De Wet natuurbescherming is een op de toekomst gerichte wet. Het bestuderen van de sindsdien uitgegeven beschikkingen (veelal door Nederland geïnitieerd) leert ons dat de Beneluxovereenkomst en ook Europese verdragen meer toestaan aan de Eu- en Benelux-landen aan middelen om schade te bestrijden of te beperken of om aantal te reduceren. Hiervoor zijn nu ook moderne middelen ter beschikking om selectief en effectief te kunnen op treden en waardoor dan onnodig lijden zoveel mogelijk wordt voorkomen, wij vragen dan ook om deze hierbij op te nemen. Ook vragen wij U om evt. opmerkingen en voorstellen van ons, die U niet direct in de tekst van de Regeling of het Besluit WNB kunt opnemen, wel evt. te gebruiken in de toelichtingen van deze AMVB's ter verduidelijking.

Bijgevoegd ook ons commentaar op de brief IPO en de bijgevoegde tabel middelen vogels.

Wij zijn natuurlijk ook bereid om e.e.a. mondeling toe te lichten.

Namens de Platteland Alliantie Nederland

Met vriendelijke groet,

P.H.J. Croughs

Algemeen:

De PAN vindt dat er ten aanzien van de invulling van het Besluit en Regeling WNb een aantal aanvullingen gemaakt kunnen worden, waardoor de uitvoering in de huidige praktijk effectiever, duidelijker en eenvoudiger kan worden uitgevoerd, zoals is aangegeven in de Memorie van Toelichting (blz. 155, 7.3.1. Inleiding, 1^e alinea): “...*voorziet dit wetsvoorstel in regels over het effectief voorkomen en bestrijden van schade, het deskundige gebruik van middelen en over goed jachthouderschap*”. Hiervoor willen wij zeker ook naar de toekomst kijken.

Verwilderde diersoorten en exoten.

In de toelichting op het besluit dient aangegeven te worden wanneer diersoorten wel of niet onder het beschermende regime van de WNb vallen. Er dient dus een bijlage te zijn voor de aan te wijzen verwilderde diersoorten en een voor de exoten. Deze ontbreken nu in de huidige concept voorstellen, als voorbeeld hiervoor kan dienen bijlage 1 van het BBSD, deze kan altijd door het ministerie naar behoefte worden aangepast dit schept duidelijkheid voor de handhaving

Verwilderde diersoorten (Bijlage 1)	Invasieve exoten (Bijlage 2)
<ul style="list-style-type: none"> - Verwilderde Postduif - Verwilderde Grauwe Gans - Kruisingen Grauwe gans/Canadese gans/Kolgans etc. - Boerengans - Soepgans - Verwilderde Kat (o.a. i.v.m. risico hybridisatie Europese Wilde Kat in Brabant en Limburg) 	<ul style="list-style-type: none"> - Indische gans - Zwarte zwaan - Nijlgans - Rosse Stekelstaat - Huiskraai - Halsbandparkiet - Moeflon - Muntjak - Amerikaanse nerts - Marterhond (wasbeerhond) - Wasbeer - Pallas eekhoorn - Grijs eekhoorn - Siberische grondeekhoorn - Beverrat - Muskusrat

Alle verwilderde dieren en exoten zouden moeten vallen onder onbeschermden soorten, welke men in beginsel vrij mag verstoren, verontrusten, bemachtigen, onder zich brengen, vervoeren, doden etc., en waarvan de nesten en verblijfplaatsen alsook hun eieren mogen worden verstoord, waarbij uiteraard de regels uit de Gezondheids- & Welzijnswet Dieren in acht dienen te worden genomen (zorgplicht & geen onnodig lijden veroorzaken). Hiervoor dienen dan alle toegestane middelen en methoden gebruikt mogen worden, daar dit alleen kan op een aanwijzing van de provincie.

In de memorie van Toelichting op de wet (blz. 155 / 7.3.1 1^e alinea) staat nu nog dat het vangen en doden van “in het wild levende dieren” onder voorwaarden is toegestaan: dit in de toelichting bij het Besluit specificeren tot “in het wild levende beschermde diersoorten” dan wel “van nature in Nederland voorkomende in het wild levende diersoorten”, anders ontstaat hierdoor bij de rechter mogelijk weer discussie. Dit is onder andere aan de orde bij het Besluit art 3.25;

Uit art 3.1 Wn volgt dat voor vogels die in Nederland **niet van nature in het wild voorkomen** het niet verboden is om ze te doden of vangen, alsook geen verbod om ze te vervoeren, onder zich te hebben of te verkopen. Wij verzoeken dan ook deze wel op te nemen in de toelichtingen WNb.

Middelen, methoden of installaties (art 3.3) waarvan het gebruikt kan worden toegestaan, bij het verlenen en de uitvoering van de vrijstellingen, aanwijzingen of ontheffingen en of overlast bestrijding dienen zeker voor de vogelsoorten (uitspraak rechtbank Gelderland) maar ook voor de andere diersoorten zo ruim mogelijk omschreven te worden in de verordeningen zoals door het IPO en ook door ons wordt aangegeven (zie de bijlage), dit voor een zorgvuldige uitvoering van het faunabeheer en het leveren van maatwerk. Er moet duidelijkheid zijn over de middelen en methoden die beschikbaar zijn.

Wij vinden dat er bij de nieuwe wet natuurbescherming ook gekeken dient te worden naar de huidige moderne middelen, voor beheer en schadebestrijding, die naar onze mening dan ook elektronisch of mechanisch mogen zijn. Dit vooruitkijken naar de moderne middelen gebeurt immers ook bij de ontwikkeling van de preventieve middelen om schade te voorkomen, zoals lasers, drones, infraroodcamera's etc.

De middelen die in de praktijk van beheer en schadebestrijding veelvuldig kunnen worden gebruikt, dienen vooral;

- effectief,
- selectief te zijn en
- waarbij onnodig lijden zoveel mogelijk moet worden voorkomen.

De nota van toelichting (6.3) geeft aan dat dit geen middelen mogen zijn, die verboden zijn vanwege;

- Bescherming van het milieu, (hagelpatronen met lood)
- Niet selectieve middelen, (vallen, strikken, vangkooien en netten)
- Dierenwelzijn die onnodig leed veroorzaken zoals, (lijm en klemmen)

Voor de toegestane middelen, methoden en installaties voor vrijstellingen, aanwijzingen of ontheffingen dient er volgens ons een duidelijk onderscheid gemaakt te worden in;

- a. **Middelen die doden en of vangen**, art 3.1 Besluit WNB en in de artikelen 3.5, vijfde lid, onderdeel a, en 3.25, tweede lid, van de wet, die dus daadwerkelijk bedoeld zijn om een dier te bemachtigen en of doden of die dodelijk worden aangewend.
- b. **Middelen in tijd** voor de uitvoering van schadebestrijding en beheer van bijvoorbeeld de landelijkvrijgestelde diersoorten, 1 uur voor zon op en 1 uur na zon ondergang zoals ook in het Benelux-verdrag staat als de dag periode aanmerken (zie toelichting middelen in tijd)
- c. **Overige ondersteunende hulpmiddelen**, die de selectie, effectiviteit en de efficiëntie ten goede komen van te gebruiken middelen voor beheer en schadebestrijding en die niet als een vangend of dodelijk middel kunnen worden beoordeeld, dienen vrij van ontheffing gebruikt te kunnen worden, als ze niet expliciet met redenen omkleed worden verboden door de provincies.

De voordelen daarvan zijn:

- a. het voorkomt discussie over het gebruik en de interpretatie van een bepaald middel (bijvoorbeeld een imitatie lokvogel) wat wel of niet is toegestaan;
- b. het heeft een sterk deregulerend effect.
- a. Geen besluitvorming over hulpmiddelen die op zichzelf niet dodelijk zijn.

Middelen toevoegen aan het besluit 3.1 ;

1. **Mistnet** ook opnemen als middel om vogels te mogen vangen: is gewenst voor het vangen van vogels in gebouwen (bijv. bij de productie voedingsmiddelen of geneesmiddelen, ziekenhuizen e.d.) - zie ook IPO lijst blz. 5;
2. **Luchtdrukwapens** opnemen in de lijst voor het doden van vogels -zie ook IPO lijst blz. 9;
3. **Luchtdrukwapens zoals het luchtdrukpistool** toestaan voor het doden van gevangen onbeschermde gevangen diersoorten zoals ratten (bruine, zwarte, muskus) welke gevangen zijn in levend- vangmiddelen door de plaagdierbestrijders. Nu heeft men daartoe eigenlijk geen geschikte middelen

Voorstellen en opmerkingen PAN op het concept besluit en regeling en toelichtingen wet NB Blz:3 ☉

voorhanden. Voorstel PAN om in de toelichting de specifieke term “luchtdrukgeweren” te vervangen door “luchtdrukwapens”, zodat GS ook kan besluiten hiervan te ontheffen, aan te wijzen of vrij te stellen;

4. Kaliber .172 inch (4,37 mm) HMR toevoegen aan de te gebruiken kalibers art 3.13 Besluit. In verband met o.a. beheer van de ganzenpopulaties graag een afwijkend kaliber toevoegen wat net iets kleiner van diameter is dan kaliber .22, namelijk kaliber .17HMR. Redenen hiervoor zijn dat het gebruik vooral in buitenland heeft aangetoond dat dit een effectiever kaliber is dan de Kal.22 omdat het meer trefenergie (joule) heeft, veiliger is (minder ricochet) en minder geluidsoverlast (zeker in combinatie met een geluidsdemper) voor ganzenbeheer ook bij vogels in de lijst opnemen / zie ook IPO lijst blz. 8;
  - o Wb art 3.16 lid 3 Haas: ook in ontheffing kogelgeweer toestaan in verband met afschot van in het raster ingesloten hazen die niet uitgedreven kunnen worden in fruitboomgaarden en andere plantages / boomkwekerijen en waar niet met hagel gewerkt kan worden wegens beschadiging gewassen. Of geldt deze restrictie alleen voor Jacht en landelijke vrijstelling, en kan er per ontheffing sowieso al van worden afgeweken, graag een duidelijke tekst in de toelichting.
5. Lokvoer toe te staan in vangkooien, zodat deze effectief gebruikt kunnen worden. Bijvoorbeeld verwilderde postduiven etc

Middelen in tijd

EU regelgeving en de Benelux overeenkomst stellen dat het gebruik van het geweer voor de jacht vanaf een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang geoorloofd is. Hiermee is reeds beoordeeld dat het gebruik van het geweer veilig is. Nederland kan dit in het Besluit natuurbescherming implementeren.

Schemering Bron Wikipedia:

De schemering duurt langer op hogere breedtegraden. In zuidelijke landen zoals Spanje of Italië duurt de schemering veel korter dan in noordelijke landen als Nederland of België. Het wordt daarom in zuidelijke landen 's avonds na zonsondergang veel sneller donker. Nog sterker is dit effect aan de evenaar. Dit komt doordat de zon recht onder de horizon verdwijnt. Ver ten noorden of ten zuiden van de evenaar beschrijft de zon een andere baan aan de hemel en gaat deze onder een kleinere hoek t.o.v. de horizon onder, waardoor de schemering langer duurt. Binnen Nederland levert dit al verschillen op; zo duurt de burgerlijke schemering op 20 juni op Rottum het langst en in Maastricht het kortst (resp. 52 en 47 minuten).

Burgerlijke (civiele) schemering (de burgerlijke schemering als het middelpunt van de zon minder dan 6° onder de horizon staat.)

Waarneming (Bron Wikipedia)

Civiele schemering: Het menselijk oog is in staat zonder inspanning gedrukt schrift te lezen.

Doelen kunnen worden waargenomen, richten is mogelijk en er zijn weinig of geen belemmeringen voor militaire operaties. Onderstaande tabel geeft de berekening aan op basis van de geografische ligging van de stad Zwolle.

15 juni 2016 Zwolle	Opkomst/start	Ondergang/ einde	Duur burgerlijke ochtend schemering	Duur burgerlijke avondschemering
Zon	04.12.04 AM	09.00.33 PM		
Burgerlijke schemering	03.22.07 AM	09.50.36 PM	Ca. 50 min	Ca. 50 min
15 dec. 2016 Zwolle	Opkomst/start	Ondergang/ einde	Duur burgerlijke ochtend schemering	Duur burgerlijke avondschemering
Zon	08.40.19 AM	04.21.30 PM		
Burgerlijke schemering	07.58.46 AM	05.03.03 PM	Ca. 42 min.	Ca. 42 min.

De burgerlijke schemering wordt sinds jaar en dag gebruikt om reeëntellingen te houden.

Reeën zijn schemerdieren en dus ook beter waar te nemen. Reeën worden geteld in te onderscheiden categorieën. Gedurende de burgerlijke schemering is het goed mogelijk reeën te onderscheiden naar geslacht en leeftijd.

Deregulering:

Door het gelijk trekken van de jachttijden, de tijden voor het gebruik van een vrijstelling en ontheffing wordt ook een aanzienlijke deregulering bereikt. Immers de veelvuldig aangevraagde ontheffing vervalt en daarmee ook de administratieve ballast voor de Faunabeheereenheid en de juridisch kwetsbare besluitvorming van GS.

De PAN acht art 3.26 lid 3 als zijnde belemmerend voor ons voorstel, mede gezien het standpunt in de Benelux- en EU regels m.b.t. dit onderwerp niet toepasbaar.

Ondersteunende hulpmiddelen en methoden, die in de huidige praktijk voor de jacht, beheer en schadebestrijding gebruikt worden, hiervan vinden wij dat deze niet benoemd dienen te worden omdat zij niet vangen en doden zoals de middelen die wel in het besluit dienen je kunt ook aangeven dat ondersteunende middelen niet toegestaan zijn als zij verboden worden door de provincie, met een duidelijke onderbouwing voor Jacht, beheer en schade en overlastbestrijding.

Ondersteunende hulpmiddelen, die in de huidige praktijk voor de jacht, beheer en schadebestrijding gebruikt worden zijn;

- a. **Levende lokvogels, zoals kraai, kauw en ekster en spreeuw** zijn niet te verkrijgen in de handel als gefokte vogels, daar in de huidige FF-wet (art 14) een verbod bestaat voor het onder zich hebben van beschermde soorten en of deze te verhandelen, hierdoor zijn deze vogelsoorten niet te verkrijgen als gefokte lokvogel. De vraag is zijn hiervoor wel pootringen verkrijgbaar? Wij vinden dat je deze voorwaarden niet in het AMvB kunt opnemen, als die er niet zijn of bestaan. Het is daarom het ook zeer gewenst dat de bovenvermelde lokvogels mogen worden gebruikt die gevangen zijn uit het wild.

Indien de ondersteunende hulpmiddelen toch benoemd dienen te worden voor de uitvoering van de vrijstellingen, ontheffingen en aanwijzingen voor diersoorten, zie dan onderstaande lijst met voorstellen;

- Lokfluiten, om te zorgen dat de gelokte vogels of diersoorten binnen schootsafstand komen waarin ze effectief en selectief geschoten kunnen worden en hiermee onnodig lijden wordt voorkomen. Dit kunnen naar onze mening ook elektronische zijn om de effectiviteit hiervan te verhogen, daar niet iedere jager deze vaardigheden heeft.
- Kunststof lokkers, kraaien, houtduiven, nijlganzen, ganzensoorten, oehoe (vos, kraai)
- Ondersteuningsmiddelen waarop plastic of dode lokvogels geplaatst kunnen worden, waarvan de vleugels bewogen kunnen worden zowel mechanisch of elektronisch,
- Richtkijker met red dot voor kogelgeweren, om een beter en gericht schot bij de schemering of 's nachts te kunnen afgeven.

- Kunstlicht, vos en konijn en smienten die 's nachts foerageren, om de effectiviteit te vergroten bij bestrijding
- Nachtzichtapparatuur zoals warmtebeeld en helderheidversterkers, voor gebruik bij de bestrijding van wild zwijnen, vos, (weidevogel en hamstergebieden), maar op luchtdrukwapens voor de bestrijding en doden ratten etc. in gebouwen Momenteel worden in Limburg in de nuloptie gebieden bijna 65% van de wilde zwijnen hiermee geschoten. Deze apparatuur ook zien als vervanger voor kunstlicht gebruik bij vos en konijn en smienten.
- Drones met warmtebeeld of infraroodcamera voor het opsporen van reekalveren of weidevogels voor het maaien van de graspercelen
- Geluidsdemper, deze toe te staan bij beheer en schadebestrijding, deze registreren met een merknummer op jachtakte net als een wisselloop, zodat er geen misbruik te vrezen is en dit controleerbaar is. (Duitsland, Engeland en alle Scandinavische landen toegestaan voordeel reduceert het geluid vooral zeer bij kalibers tot en met 5,56mm en bij de zwaardere kalibers tot 15%
- Camouflagenetten en geïmproviseerde hutten, om te zorgen dat de gelokte vogels of diersoorten binnen schootsafstand komen waarin ze effectief en selectief geschoten kunnen worden en hiermee onnodig lijden wordt voorkomen.
- Hoogzitten, Aanzitladders, mobile hoogzitten in het kader van de veiligheid omdat op deze altijd een goede kogelvanger aanwezig is. Doordat je van boven naar beneden schiet.
- Slag-steek of snijwapens, benodigd voor het effectief kunnen doden van bemachtigde diersoorten, waardoor onnodig lijden wordt voorkomen.
- Tenslotte willen we de inzet van **Handbediende** lasersystemen voorstellen als ondersteunend hulpmiddel toe te staan ter ondersteuning van het bestrijden van schade en overlast, waarbij de hanteerder verantwoordelijk is voor het gebruik ervan zodat er geen schade wordt aangericht door verontrusting aan fauna en biotoop. Het voordeel hiervan is dat niet alleen een ontheffinghouder maar ook alle grondgebruikers daarmee schade kunnen voorkomen en of bestrijden, en dit een last voor de jachthouders als uitvoerenden afneemt.

Vrijstellingen en ontheffingen trainen jachthonden buiten jachtseizoen.

Opnemen net zoals de huidige artikelen 20 en 21 van het jachtbesluit m.b.t. het trainen jachthonden op wild buiten de periode van de jacht in de maanden februari tot en met april voor zover de opsporing geschiedt door een jachthouder of door een ander met schriftelijke toestemming van een jachthouder. Daar anders hiervoor een ontheffing verleend moet worden door de provincie, voor het trainen van jachthonden , hierdoor is dit ineens net zoals in het jachtbesluit geregeld en minder administratieve belasting.

Omschrijving langehonden aanpassen art 3.9 toelichting besluit Natuurbescherming

Bij lange honden gaat het over het algemeen over windhonden zoals Greyhound, Whippet, Italiaanse windhond, of Afghaanse windhond. Ze zijn door de hoge snelheid in staat om dieren te achtervolgen en deze te vangen en doden, maar zij zijn in de praktijk door hun bouw niet geschikt voor gebruik in velden met prikkeldraad en dekking. Inzet van deze honden zou bovendien kunnen leiden tot het vangen en doden van dieren van soorten waarop de ontheffing of vrijstelling geen betrekking heeft.

Voorstel PAN: tekst aan te vullen cq. wijzigen in Bij lange honden gaat het over het algemeen over honden die door hun lichaamsbouw in staat zijn door hun snelheid een volle haas, zonder zich af te matten in te halen en te bemachtigen, dit geldt dan ook voor alle kruisingen van langehonden, zoals veelal nu door de stropers gebruikt worden. Door alleen de 4 rassen te noemen worden deze dus niet als zodanig aangemerkt.

Artikel 3.13 Besluit WNb aanpassen aan de Benelux beschikking M_2010_4 in het kader van harmonisatie toegestane Kalibers geweren met gladde loop.

1. Een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet aanpassen, heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 34 en ten hoogste 8 en
2. de getrokken loop uitbreiden tot met een nominaal kaliber van ten minste .172 inch of 4.37 millimeter. (zie onze motivatie toevoegen middelen)

Jacht beheer en schadebestrijding “project” en “handelingen”.

Overwegingen consultatie concept Besluit natuurbescherming in relatie met Natura 2000 gebieden.

1. In de wet ontbreken de begripsomschrijvingen “project” en “handelingen”.
In art. 1.3 van het Besluit wordt ingegaan door een opsomming te geven van voorbeelden. Het gaat om voorbeelden van structurele objecten, infrastructuur en ingrepen in de natuur en het milieu die tot een blijvende structurele verandering of op zijn minst een tijdelijke structurele verandering teweeg brengen waarmee een overbruggingsperiode gemoeid is die te lang duurt om herstel van een natuurdoel te mogen verwachten. Tot zover het enige houvast m.b.t. de interpretatie van het begrip “project”
2. Met het begrip handelingen lijkt het toch iets anders te liggen zo blijkt uit de MvT van het Besluit. In de MvT wordt ook gesproken over handelingen in relatie tot soorten.
Het staat voor ons vast dat de begrippen, jacht, beheer en schadebestrijding niet aan de genoemde voorbeelden van “project” verbonden kunnen worden.
3. In art. 2.10 staat ook de verwijzing naar art 2.3 van de wet. Dit er op nageslagen en geconcludeerd dat het alleen gaat om een beheerplan waarin, in het beheerplan, gevraagd wordt om maatregelen te treffen die bijdragen aan verbeteringen en duurzaamheid van N2000 gebieden en hun natuurdoelen. Verboden worden niet opgenomen m.b.t. eigenaarsrechten en gebruiken zoals jacht, beheer en schadebestrijding.
4. **Notitie duiding begrippen ‘project’ en ‘andere handeling’** Uitleg van de begrippen ‘project’ en ‘andere handeling’ in de zin van de Natuurbeschermingswet 1998 Geaccordeerd door de Regiegroep Natura 2000/PAS op 17 oktober 2013. Deze notie geeft voorbeelden gestoeld op een twintigtal uitspraken die zo divers van casussen zijn dat enige relatie of duidelijkheid aangaande jurisprudentie m.b.t. tot “handelingen” in relatie tot jacht beheer en schadebestrijding niet te maken valt.
5. Jacht beheer en schadebestrijding vallen niet onder een project of handeling zoals de wetgever voor ogen heeft zo is onze mening. Waarom dan toch de relatie met “soorten”?

Overwegingen consultatie concept Regelingen natuurbescherming in relatie met Natura 2000 gebieden.

- a. In eerste instantie is het woordgebruik “handelingen” zonder daar een bijzondere definitie aan te geven taalkundig te algemeen is om hierin een aanleiding te kunnen zien voor een juridische procedure.
- b. In de EU richtlijnen, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn wordt niet gesproken over een begrip “handeling” noch blijkt uit de tekst dat er sprake moet zijn van toetsing waar het handelen betreft.
- c. De EU heeft, om duidelijkheid te scheppen voor de eigenaren van grond, de jachthouders, in een Vogelrichtlijngebied een document uitgevaardigd welk in Nederland bekend staat onder de titel “Gidsdocument voor de jacht in het kader van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad inzake het behoud van de vogelstand” “De Vogelrichtlijn” (februari 2008). Hierin worden de jachthouders in een Natura 2000 gebied opgeroepen (en geïnspireerd) om een wijze van bejagen toe te passen overeenstemmend met, en zo mogelijk bijdragend aan de beoogde natuurdoelen, van het betreffende Natura 2000 gebied. De wijze van jagen zal significante verstoring van doelsoorten dienen te voorkomen.

Voorstellen en opmerkingen PAN op het concept besluit en regeling en toelichtingen wet NB Blz:7

PAN voorstellen tot een verbeterde Regeling Natuurbescherming.

De PAN laat zich o.a. leiden door de Wet Natuurbescherming:

- De jacht in Natura 2000 gebieden is toegestaan:
- Alle jachthouders dienen zich bij een wildbeheereenheid aan te sluiten;
- Jacht beheer en schadebestrijding en de gecoördineerde uitvoering en rapportage daarvan in zijn geheel onder te brengen in het faunabeheerplan van een faunabeheereenheid;
- De kwaliteitsborging geschied door GS die goedkeuring aan het plan moet geven.

De PAN laat zich tevens leiden door artikel 3.3 van de regeling. Hier wordt ook verordend dat de handelingen (in dit geval) waarvoor vrijstelling wordt verleend.

Artikel 3.3

De handelingen waarvoor vrijstelling wordt verleend, vinden plaats overeenkomstig het faunabeheerplan, dat is vastgesteld overeenkomstig artikel 3.12, eerste, derde 10 tot en met zesde lid, van de wet en dat is goedgekeurd overeenkomstig artikel 3.12, zevende lid, van de wet.

Voorstel PAN Om een nieuw artikel toe te voegen Ontheffingen (ter overdenking)

De handelingen waarvoor ontheffing wordt verleend, vinden plaats overeenkomstig het faunabeheerplan, dat is vastgesteld overeenkomstig artikel 3.12, eerste, derde 10 tot en met zesde lid, van de wet en dat is goedgekeurd overeenkomstig artikel 3.12, zevende lid, van de wet.

1. Beheer en schadebestrijding op de in bijlage nr. van de wet genoemde soorten in Natura 2000 gebieden is toegestaan gedurende de in het goedgekeurde faunabeheerplan genoemde tijdvakken met dien verstande dat de jachthouders in een wildbeheereenheid waarin een Natura 2000 gebied is gelegen het uitvoeringsplan zoals beschreven in het faunabeheerplan uitvoeren voor dit specifieke gebied, zodat de natuurdoelen, geldend voor het Natura 2000 gebied niet worden geschaad.
2. De handelingen van de jachthouder voortvloeiend uit lid 1 en lid 2 vinden plaats overeenkomstig het faunabeheerplan, dat is vastgesteld overeenkomstig artikel 3.12, eerste, derde 10 tot en met zesde lid, van de wet en dat is goedgekeurd overeenkomstig artikel 3.12, zevende lid, van de wet.

Titel 3.2. Jacht

§ 3.2.1. Regels over de uitoefening van de jacht

Artikel 3.5

1. De jacht op de hierna genoemde wildsoorten is geopend gedurende de daarbij vermelde tijdvakken:
  - fazantenhaan: van 15 oktober tot en met 31 januari;
  - fazantenhen: van 15 oktober tot en met 31 december;
  - haas: van 15 oktober tot en met 31 december;
  - houtduif: van 15 oktober tot en met 31 januari;
  - konijn: van 15 augustus tot en met 31 januari;
  - wilde eend: van 15 augustus tot en met 31 januari.
2. Jacht (ook beheer en schadebestrijding) op de in de wet genoemde soorten in Natura 2000 gebieden is toegestaan gedurende de in het goedgekeurde faunabeheerplan genoemde tijdvakken met dien verstande dat de jachthouders in een wildbeheereenheid waarin een Natura 2000 gebied is gelegen het uitvoeringsplan zoals beschreven in het faunabeheerplan uitvoeren voor dit specifieke gebied, zodat de natuurdoelen, geldend voor het Natura 2000 gebied niet worden geschaad.

3. De handelingen van de jachthouder voortvloeiend uit lid 1 en lid 2 vinden plaats overeenkomstig het faunabeheerplan, dat is vastgesteld overeenkomstig artikel 3.12, eerste, derde 10 tot en met zesde lid, van de wet en dat is goedgekeurd overeenkomstig artikel 3.12, zevende lid, van de wet.

Voordelen

- De totaal uitvoering en rapportage valt onder de Faunabeheereenheden.
- “Handelingen” worden gelijk onder de interpretatie van algemeen taalgebruik geplaatst.
- Een aanzienlijke deregulering en een verminderende belasting voor handhaving.

GROSLIJST MIDDELEN & METHODEN IPO

Vangen en/of doden van vogels

Opmerking : artikel 3.3. Wnb ziet uitsluitend op vangen en doden, niet op verjagen. De middelen voor verjagen zijn niet in de lijst verwerkt, omdat Europese regelgeving daarvoor geen verankering in een wettelijk voorschrift vereist

Opmerking PAN: *Er is geen vereiste voor de diersoorten maar wij zouden dit ook willen doen gelden, daar veel middelen ook voor hen worden gebruikt*

Art 3.3	Onderwerp	IPO-Reactie	Voorbeelden
b.	<i>Honden, niet zijnde lange honden;</i>	Honden zijn zeer effectief als het gaat om het opsporen van de te bestrijden dieren en het verontrusten van soorten met als doel deze te verjagen en/of te doden. Bij het gebruik van een geweer is de inzet van een jachthond voor apporteren onmisbaar, mede uit het oogpunt van dierenwelzijn: gewonde dieren kunnen snel opgehaald en uit hun lijden verlost worden.	Schadebestrijding en aantalsregulatie met geweer van ganzen. Opsporing aangeschoten wild, voorkoming dierenleed. Veel toegepast bij de jacht op fazant, wilde eend, houtduif PAN: <i>Schadebestrijding, kraai, kauw, Canadese gans en andere aangewezen of vrijgestelde vogelsoorten of waarvoor een ontheffing wordt afgegeven.</i>
c.	<i>Haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds</i>	Jachtvogels kunnen vaak ingezet worden op locaties waar het gebruik van geweren niet mogelijk en/of gewenst is omdat roofvogels schadesoorten afschrikken en de bestrijding minder lawaai met zich meebrengt. De diervriendelijkheid is gelijk aan de natuurlijke situatie. De getrainde roofvogels worden in de regel ingezet om vogels te verjagen in situaties waar ze schade veroorzaken. Bij schadebestrijding bij landbouwpercelen kunnen ook schadeveroorzakende vogels door roofvogels worden gedood. Haviken en slechtvalken zijn de traditionele jachtvogels met beide hun eigen specialisme en inzetbereik. De woestijnbuizerd is een zeer waardevolle aanvulling gelet op de trainbaarheid en inzetbaarheid van deze vogel, met name in de bebouwde omgeving. De inzet van en voor het vangen en/of doden van vogels woestijnbuizerds als exoot is te rechtvaardigen omdat juist deze bij ontsnapping niet kan bastaarderen met inheemse soorten.	Dit middel wordt ingezet op industrieterreinen, vuilstorten, luchthavens etc. Bestrijden van meeuwenoverlast in bebouwde omgeving. Woestijnbuizerds wenst men in te zetten op Rotterdam The Hague Airport ter bevordering van de veiligheid van het luchtverkeer. Bij het bestrijden van schade aan kleinfruit (bijvoorbeeld blauwe bessen) worden spreuwen verjaagd en gedood door roofvogels van een valkenier Verjagen van spreuwen uit boomgaarden en meerkoeten van grasland.

<p>d.</p>	<p>Kastvallen ("waaronder ook inloopvallen")</p>	<p>Kastvallen vangen dieren levend op een effectieve wijze en zijn daarom diervriendelijk mits de kastvallen regelmatig gecontroleerd worden dan wel dat voer en water aanwezig is. Deze voorwaarden worden dan ook bij ontheffingen en aanwijzingen meegegeven. Bijvangst kunnen ongeschonden weer losgelaten worden. Kastvallen worden gebruikt wanneer het nodig is om heel specifiek één of enkele schadeveroorzakende vogels te vangen. De kastval is met name ook geschikt voor loopvogels.</p> <p>-Kraaienkastvallen in fruitteelt,</p>	<p>Toepasbaar in omgeving waar geweer niet gebruikt kan worden (fruitteelt of bebouwde kom). Weinig verstoring in het veld. De provincies verzoeken de Staatssecretaris om in de toelichting te verduidelijken welke soorten vallen en vangkooien exact zijn toegestaan. Onder de term 'kastval' kunnen ook inloopvallen als kooivallen worden geschaard. Daarmee wordt onnodige onduidelijkheid voorkomen in de uitleg. (Engels term : box traps en cage traps)</p> <p>-Kastvallen voor duiven op stations en monumentale gebouwen.</p> <p>-Wordt veel toegepast bij onderzoek (Vogeltrekstation, ringen van vogels)</p> <p>-Een kastval wordt ingezet om een buizerd te vangen die een gevaar vormt voor de veiligheid van het luchtverkeer op een vliegveld.</p> <p>-Wordt gebruikt voor het vangen van specifieke soorten, bijvoorbeeld eksters en kraaien.</p>
<p>e.</p>	<p>Vangkooien;</p>	<p>Vangkooien zijn zeer geschikt voor het vangen van vogels. Met een vangkooi kan gedurende langere tijd en met relatief met weinig inspanning en verstoring gevangen worden</p> <p>Vangen van ganzen in ruiperiode, vangen van kraaien en kauwen bij schadebestrijding. Vangkooien worden veelvuldig ingezet in weidevogelgebieden om zodoende de predatie door zwarte kraaien te verminderen</p>	<p>Vangen van ganzen in ruiperiode, vangen van kraaien en kauwen schadebestrijding. Vangkooien worden veelvuldig ingezet in voor het vangen en/of doden van vogels Het middel kan zeer selectief worden ingezet aangezien alle onbedoelde soorten vrij worden gelaten, evenals bijvoorbeeld geringde vogels. Inzet van het middel vergt dagelijkse controle en voldoende water en voedsel in de kooi. Inzet van dit middel wordt alleen toegestaan onder deze voorwaarden.</p> <p>Bij de teelt van blauwe bessen worden spreeuwen gevangen met vangkooien, voorzien van voedsel, water en lokvogels. Deze spreeuwen worden verplaatst uit het gebied waar kleinfruit wordt geteeld, in de richting van de najaarstrek. In de praktijk is gebleken dat door het vangen van spreeuwen de vorming van grote zwermen kan worden voorkomen, waardoor de schade aan de gewassen kan worden beperkt. De verplaatste spreeuwen blijken niet terug te keren naar de schadepercelen.</p>

<i>Nieuw</i>	<i>Vangkraal, drang- en geleide hekken, afrasteringen</i>	Een vangkraal wordt gebruikt om er vogels in bijeen te drijven om, om ze te kunnen vangen. Het gaat daarbij in vogels die door de rui van vliegveren tijdelijk niet kunnen vliegen of nog te jong zijn om te vliegen. In combinatie met toegestane dodingsmethoden wordt zo de ganzenpopulatie in omvang beperkt.	gebruikt om ganzen gedurende de ruiperiode bij elkaar te drijven. Zonder deze middelen is het bijeendrijven vrijwel onmogelijk. Vangkralen ca. maken deel uit van een vanginstallatie als de eendenkooi maar worden ook los gebruikt met name om ganzen een te kunnen drijven om ze vervolgens te kunnen doden. In een rechterlijke uitspraak is bepaald dat alleen ontheffing verleend kan worden voor middelen die op de lijst van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren staan. Voor een vangkraal is het dan niet dat deze op de onderhavige lijst opgenomen. Ook andere typen hekwerk worden Het gebruik van schermen (maar ook van hekken, netten, touwer linten, honden, een menselijke keten, geluid) om daarmee een wachtplaats voor de ganzen te creëren is onontbeerlijk. Een dergelijke wachtplaats kan een vangkraal worden genoemd. Andere benamingen zijn denkbaar. Om met een vangkraal gedurende de ruiperiode bijvoorbeeld grote groepen ganzen te kunnen vangen, het noodzakelijk deze bijeen en richting een vangkraal te drijven. Het bijeen en in de richting van de vangkraal drijven is onderdeel van het middel vangkraal vangen die vervolgens worden gedood.
f.	<i>Vangnetten; long nets t.b.v. vangkralen.</i>	De inzet van vangnetten gebeurt niet veel, maar in specifieke situaties kan het een zeer nuttig middel zijn om binnen een korte periode een goed vangresultaat te bereiken. Netten kunnen worden gebruikt om vogels te vangen in situaties waarin afschot niet mogelijk is of het doden van de vogel niet nodig is (bij het verplaatsen van vogels). Ze zijn onmisbaar voor specifieke toepassing, met name voor onderzoek maar ook vangen van grote aantallen of in hele specifieke situaties (vangen binnen bebouwde kom). OPMERKING: Hieronder zijn enkele typen vangnetten als aparte middelen benoemd. Mogelijk kan dit ook in de toelichting bij het generieke middel vangnet'.	Vangen van ganzen in ruiperiode, vangen van vogels voor onderzoek. Netten worden gebruikt bij ziekenhuizen en voedsel/medicijn producerende bedrijven waar strenge hygiëneregels gelden, om vogels te vangen en buiten het gebouw te brengen. Broedende weidevogels op een nest worden wel met een schepnet gevangen ten behoeve van onderzoek. Voor het ganzenflappen en daarmee ook de mogelijkheid om aantallen ganzen te vangen in relatie tot populatiereductie, maar uiteraard ook voor onderzoek. Schietnetten kunnen gebruikt worden bij het vangen van foeragerende groepen vogels
<i>Nieuw</i>	<i>mistnetten</i>	Onmisbaar voor specifieke toepassing, met name voor onderzoek. Ook voor het vangen van vogels is het effectief en diervriendelijk	Voor het vangen van vogels om ze te ringen/zenderen Voor het vangen van vogels in gebouwen/ruimtes waar levensmiddelen gebruikt worden
<i>Nieuw</i>	<i>slag netten</i>	Onmisbaar voor specifieke toepassing, met name voor onderzoek	Voor het vangen van vogels om ze te ringen/zenderen

<i>Nieuw</i>	<i>kanonnetten</i>	Onmisbaar voor specifieke toepassing, met name voor onderzoek	Voor het vangen van vogels om ze te ringen/zenderen
h.	<i>eendenkooien</i>	Met eendenkooien worden met name watervogels gevangen in het kader van onderzoek. "Opmerking": een afrastering/vang kraal maakt onderdeel uit van eendenkooien	In de eendenkooi Schipluiden worden wilde eenden gevangen voor (ring)onderzoek. In Gelderland komen eendenkooien in het Rivierenland voor. Eendenkooien zijn in Friesland een belangrijk vangmiddel
<i>Nieuw</i>	<i>Olie- en prikstokken</i>	De inzet van deze middelen is noodzakelijk voor het vernietigen van eieren. Daarmee kan in bepaalde gevallen een bijdrage geleverd worden aan de aantalsreductie van bepaalde soorten. Eieren van bijvoorbeeld grauwe ganzen en kleine mantelmeeuwen worden ingesmeerd met olie of lek geprikt. Daarmee wordt broedsucces voorkomen. Dit is een veelgebruikt middel en kan bijvoorbeeld succesvol worden ingezet in gebieden waar gebruik van het geweer vanwege verstoring of bebouwing minder wenselijk is.	Het onklaar maken van eieren kan onderdeel zijn van het beperken van de populatie van ganzensoorten. De eieren van de grauwe gans worden lek geprikt in diverse Natura 2000-gebieden zoals Nieuwkoopse Plassen & De Haack. Aantal reductie van ganzen
<i>Nieuw</i>	<i>Levende lokganzen</i>	<p>Levende lokganzen zijn zeer effectief in combinatie met gebruik vangmiddelen (klapnetten) en gebruik van het geweer. Hierdoor kunnen wilde ganzen tot op correcte afstand worden gelokt en worden daardoor minder dieren ziek geschoten. De kans op onnodig lijden is kleiner wanneer een schot over kortere afstand kan worden afgegeven, (zie ook internationale afspraken over het voorkomen van ziekschieten van ganzen).</p> <p>"OPMERKING" I</p> <p>Voor de volledigheid is hier de inbreng van alle provincies weergegeven voor de diverse typen lokmiddelen en lokvogels. Dit omdat het voorkomen van manke en/of blinde lokvogels op de voorbeeldlijst bij artikel 9 van de Vogel richtlijn aanleiding kan geven om lokmiddelen als middel en niet als hulpmiddel aan te merken. In afwachting van duidelijkheid over de vraag hoe dit in de regelgeving kan worden vastgelegd is daarom in deze lijst voor volledigheid gekozen.</p> <p>OPMERKING II</p> <p>Bij het opnemen van lokvogels moet het toestaan van het houden van lokvogels ook in het Wnb-stelsel worden geregeld</p>	

<i>Nieuw</i>	<i>Lokvogels (dode vogels of imitatievogels)</i>	Lokvogels zorgen ervoor dat andere vogels binnen het schootsveld worden gelokt. Dit is dan effectief, selectief en voorkomt onnodig lijden	Plastic oehoe voor het lokken van vogels. Bij de beperking van de populatie van de grauwe gans met he geweer kunnen dode lokganzen of imitatievogels ervoor zorgen dat ganzen binnen sch komen, zodat ze met het geweer gedood kunnen worden. PAN: Dit geldt ook voor de schadebestrijding van de zwarte kraai, kauw, houtduif, en nijlgans
	<i>Levende lokvogels</i>	Levende, al dan niet gefokte lokkraaien, eksters en kauwen worden ingezet bij vangkooi of kastval. Lokkraaien worden ingezet bij het type ladderkooi. Ook eksterkooien worden gebruikt. Voor het vangen van eenden m.b.v een eendenkooi (vangstal met lokeenden).	Van belang is dat er lokvogels kunnen worden gebruikt mogen worden die niet gefokt zijn maar uit het wild zijn gevangen. Gefol zwarte kraaien, kauwen en spreeuwen zijn niet voldoende voorhanden. PAN; de huidige FF-wet art 14 gaf een verbod van het onder je hebben van beschermde soorten of deze te verhandelen. Ook nu weer het aantonen dat de soorten gefokt moeten zijn met pootri (3.24 en 3.28 AMvB) is niet juist want je kunt niet iets opnemen v er niet is , wij ondersteunen dan ook geheel de zienswijze van he IPO.
<i>Nieuw</i>	<i>Lokgeluid, waaronder lokfluiten</i>	Akoestische of mechanische lokmiddelen zorgen ervoor dat vogels op een voldoende dichte afstand van het geweer (of in net) kunnen worden gelokt. Dit voorkomt onnodig ziek schieten en ook minder risico op verwondingen bij vangst middels netten.	Bij het bestrijden van ganzen en eenden PAN: Wij zouden hier ook de elektronische lokgeluiden willen voorstellen, daar deze de effectiviteit zoals hierboven nog verder vergroten, niet iedereen kan goed met een lokfluit lokken. Bij het bestrijden van ganzen en eenden, kraaien, kauwen
<i>Nieuw</i>	<i>Bal chatri</i>	De bal chatri is een diervriendelijk middel om roofvogels te vangen. Het wordt in speciale gevallen ingezet, bijvoorbeeld op vliegvelden. De bal-chatri wordt met veel succes gebruikt bij het levend vangen en verplaatsen van roofvogels op vliegvelden, wanneer deze een gevaar vormen voor de veiligheid van het luchtverkeer. Dit vormt in deze situatie een diervriendelijk alternatief voor het afschieten van vogels. Ringen en/of zenderen van torenvalken. De bal chatri kan worden gebruikt voor onderzoek naar diverse roofvogels.	Bij deze methode wordt de vogel gevangen doordat deze een mu (levend, of een imitatie) in een kooitje probeert te vangen en daarbij met de klauwen vastraakt in nylon lusjes die op het kooitj zijn bevestigd. Dit maakt het mogelijk de roofvogels levend te vangen. Inzet van middel vraagt om specifieke kennis en wordt daarom alleen bij ontheffing aan professionals toegestaan om als middel te gebruiken. Het is een effectief middel waarbij de kans c lijden voor de te vangen vogel erg klein is.
<i>a.</i>	<i>Geweren</i>	Geweer is een doeltreffend, effectief, veel toegepast en in veel gevallen onmisbaar middel om vogels te verontrusten en/of doden. Mits kundig ingezet zorgt het voor een snelle dood, zonder onnodig dierenleed. Het heeft tevens een afschrikkend effect. "OPMERKING" Van belang is wel dat het gebruik van het geweer gedurende langere perioden dan alleen	Het kaliber .17 is een effectief kaliber voor beheer en schadebestrijding, en zou toegevoegd moeten worden Voorstel om het gebruik van het geweer toe te laten gedurende c dagperiode en dan de dagperiode te definiëren als "Dagperiode i de periode tussen één uur voor zonsopgang tot één uur na zonsondergang". Of, zo gewenst, in de winterperiode van een hal uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang.

		<p>vanaf zonsopgang tot zonsondergang, zoals geformuleerd in art 3.16 lid 1 AMvB</p> <p>Zie ook de wetgeving in de UK met betrekking tot dit onderwerp, bijvoorbeeld Section 3, Deer Act 1991 Extra uitzondering: bij gebruik van kunstlicht en nachtzichtapparatuur zou uitsluitend voor de soorten die dit betreft het geweer de hele nacht gebruikt moeten kunnen worden (zie verder de aparte middelen kunstlicht en nachtzichtapparatuur)</p>	<p>Gedurende deze periode is er voldoende licht om de soorten te herkennen en op een goede manier tot afschot te komen.</p> <p>Bestrijding van duivenschade in akkerbouw-gewassen, Het geweer wordt gebruikt bij het beheer van ganzenpopulaties en bij de bestrijding van schade door roeken aan fruitgewassen.</p> <p>Het verzoek om te kunnen jagen van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang in de zomer (en halve uren in de winter) ziet met name op smienten en ganzen (voor Wilde eenden is dit niet toegestaan). De praktijk is dat ganzen, mogelijk als gevolg van afschot 'overdag', meer in de schemer gaan foerageren waardoor het voor een effectieve schadebestrijding van belang is ook in deze periode afschot mogelijk te maken.</p> <p>PAN: Dit geldt zeker ook voor de bestrijding van de zwarte kraai, kauw (vos) EU regelgeving en de Benelux overeenkomst stellen dit het gebruik van het geweer voor de jacht vanaf een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang geoorloofd is. Hiermee is reeds beoordeeld dat het gebruik van het geweer veilig is.</p> <p>Nederland kan dit in het Besluit natuurbescherming implementeren.</p> <p><u>Schemering Bron Wikipedia:</u></p> <p>De schemering duurt langer op hogere breedtegraden. In zuidelijke landen zoals Spanje of Italië duurt de schemering veel korter dan noordelijke landen als Nederland of België. Het wordt daarom in zuidelijke landen 's avonds na zonsondergang veel sneller donker. Nog sterker is dit effect aan de evenaar. Dit komt doordat de zon recht onder de horizon verdwijnt. Ver ten noorden of ten zuiden van de evenaar beschrijft de zon een andere baan aan de hemel en gaat deze onder een kleinere hoek t.o.v. de horizon onder, waardoor de schemering langer duurt. Binnen Nederland levert dit al verschillen op; zo duurt de burgerlijke schemering op 20 juni op Rottum het langst en in Maastricht het kortst (resp. 52 en 47 minuten).</p>
--	--	--	--

<i>Nieuw</i>	<i>Luchtdrukgeweer Luchtdrukwapen (met minimale mondingsernergie van 35 joule en kaliber .17)</i>	Het luchtdrukgeweer is een effectief middel voor het doden van vogels tot een grootte van houtduif/kraai, of zelfs een gans. Daarbij is wel van belang dat aan het luchtdrukwapen eisen worden gesteld over minimale trefkracht of joules. Te lichte wapens zijn niet effectief. Ook in te zetten in situaties waar gebruik vuurwapen ongewenst is in ihkv veiligheid (binnen bebouwde kom, in/nabij gebouwen).	Doden van dieren in gebouwen/ruimtes voor de voedselproductie (bakkerij, maalderij). Doden van dieren op/in monumentale gebouwen. Middel moet gebruikt kunnen worden in omstandigheden waarbij het optreden van ricochet of vonkvorming gevaar kan opleveren. Dit kan voorkomen bij chemische installatie: en luchthavens. <i>PAN; Dit moet ook in combinatie van een helderheidversterker gebruikt kunnen worden van bijvoorbeeld ratten in en rond gebouwen en opstallen.</i>
<i>i.</i>	<i>Slag-,steek-en snijwapens</i>	Deze categorie van middelen is relevant voor het doden van reeds bemachtigde dieren. Het is immers van groot belang dat aangeschoten (gewonde) vogels in overmacht situaties accuraat uit hun lijden kunnen worden verlost. Ook vogels die met bijvoorbeeld een vangkooi zijn gevangen moeten zo snel mogelijk gedood kunnen worden, zonder dat daarbij een kans op onnodig lijden ontstaat. Het betreft een kleine specifieke categorie van vogels die met een vangkooi weggevangen zijn om bijvoorbeeld schade aan gewassen te ondervangen.	Doden gewonde of gevangen dieren. Aangeschoten dieren (fazant/eend). <i>PAN:houtduif. Zwarte kraai kauw etc.</i>
<i>Nieuw</i>	<i>Koolzuurgas/gassen of goedgekeurde gasmengsels (EG verordening 1099/2009)</i>	Met gas kunnen grote aantallen gevangen vogels in korte tijd worden gedood. Dit met een minimum aan lijden ten opzichte van andere methoden waarbij gevangen vogels worden gedood. Deze methode wordt toegepast bij het doden van in een vangkraal gevangen ganzen. Hiervoor worden speciaal geprepareerde voertuigen of containers gebruikt waarin de ganzen aan het gas kunnen worden blootgesteld zonder onnodig	In de ruiperiode gevangen ganzen kunnen met enkele honderden tegelijk, zonder onnodig lijden, worden gedood met gebruikmaking van koolzuurgas. Zie ook de toegestane gassen zoals opgenomen in de EG verordening 1099/2009. Bij het gebruik van gas is een mobiele, luchtdicht af te sluiten unit noodzakelijk om de ganzen met het gas te kunnen doden. Hiervoor worden gesloten aanhangers of containers gebruikt
<i>Nieuw</i>	<i>Elektrische bedwelmig</i>	Zie ook EG verordening 1099/2009. Een methode die ook kan worden toegepast op gevangen vogels.	

<i>Nieuw</i>	<i>Kunstlicht, al dan niet gemonteerd op het geweer.</i>	Voor bepaalde vormen van schadebestrijding van vogels (met name vogels die in de nacht foerageren) zal toepassing van kunstlicht op geweer noodzakelijk zijn. Artikel 3.13 lid 5 van de AmvB zou hiervoor moeten worden geschrapt/aangepast. Vogels die 's nachts fourageren, met name smienten.	Om de effectiviteit tijdens schemering en nachtelijke uren te vergroten en de verstoring van de omgeving te beperken zijn hulpmiddelen noodzakelijk zoals het gebruik van kunstlicht. De inzet is bedoeld voor specifieke gevallen waar het gaat om in kort tijd een aantalsreductie te bereiken Extra uitzondering: bij gebruik van kunstlicht en nachtzichtapparatuur zou uitsluitend voor de soorten die dit betreft het geweer de hele nacht gebruikt moeter kunnen worden (zie verder de aparte middelen kunstlicht en nachtzichtapparatuur) <i>PAN: wil hiervoor ook het gebruik van de helderheidversterker gelijk gesteld wordt, nog minder verstoring en dus effectiever.</i>
<i>Nieuw</i>	<i>Nachtzichtapparatuur, al dan niet gemonteerd op het geweer,</i>	Nachtzichtapparatuur (wel gemonteerd op geweer) is zeer effectief in het toepassen van schadebestrijding. Voor bepaalde soorten is dit zelfs de beste methoden omdat deze in de nacht het eenvoudigst kunnen worden benaderd.	Om de effectiviteit tijdens schemering en nachtelijke uren te vergroten en de verstoring van de omgeving te beperken zijn hulpmiddelen noodzakelijk zoals het gebruik van restlichtversterk en nachtkijker. De inzet is bedoeld voor specifieke gevallen waar het gaat om in korte tijd een aantalsreductie te bereiken. <i>PAN:65% van alle wilde zwijnen in Limburg bij he beheergebied v de Meinweg worden momenteel geschoten met een helderheidversterker. Door het gebruik van dit middel is altijd mogelijk 's-nachts of bij duisternis of schemering gebruik te make van de ontheffing voor het doden van wilde zwijnen. Ook het gebruik voor het bestrijden van vossen, smienten, ratten, konijnen en voor overlast bestrijding in gebouwen of opstallen is het zeer effectief gebleken in het buitenland.</i>
<i>Nieuw</i>	<i>Geluidemper op het geweer</i>	Ter voorkoming van onnodige verstoringseffecten bij andere soorten + de soorten die daadwerkelijk moeten worden benaderd en geschoten. Om de verstoring van de omgeving te beperken zijn hulpmiddelen noodzakelijk, zoals de geluiddemper. Toepassen van de geluiddemper wordt altijd onder nadere stringente voorwaarden gedaan voor slechts een zeer beperkte doelgroep. De inzet is bedoeld voor specifieke gevallen waar het gaat om in korte tijd een aantalsreductie te bereiken. Inzet hiervan is alleen mogelijk als er op basis van de Wet wapens en munitie ook toestemming wordt verleend	Ontheffing verleend voor ganzen in Utrecht, waarbij omgeving ni verstoord mag worden. Hiermee wordt de overlast voor omwonenden beperkt en wordt voorkomen dat andere beschermde soorten in N2000-gebieden worden verstoord. Ook i Flevoland (N2000-gebied). <i>PAN: Behandel de geluidemper net al een wisselloop en registreer deze ook op de jachtakte met een uniek in gegraveerd nummer, hierdoor wordt misbruik en handel voorkomen. Zeker in combinatie met de lichter kalibers .17, .22, 222 en de 223 zijn deze dan zeer effectief bij het beheer van de ganzen en schadebestrijding.</i>

<i>Nieuw</i>	<i>Doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld</i>	CO2 inzet is gewenst als dodingsmiddel voor tijdens de rui gevangen ganzen. CO2 is van de dodingsmethode een van de meest diervriendelijke. CO2 wordt daarom ook in Nederlandse slachthuizen ingezet om dieren te verdoven dan wel direct te doden.	Doden van gevangen ganzen ten einde de aantallen standganzen te reduceren tot het niveau van 2005.
<i>Nieuw</i>	<i>Cerviale dislocatie, en</i>	Cervicale dislocatie is een veel toegepaste, effectieve en snelle methode om kleine aantallen gevangen en/of aangeschoten dieren direct te kunnen doden. Het middel is maar in een beperkt aantal situaties geschikt (kleine aantallen, ver van de bebouwing). In de voorwaarden bij de ontheffing moet dit altijd worden ingekaderd, met inachtneming met het gestelde in het rapport van de Raad voor Dieraangelegenheden ,(Richtsnoer ganzendoden, 17-12-2012)	Is een methode welke geschikt is om een enkel exemplaar te doden, welke aangeschoten of verwond wordt aangetroffen of om met vangkooien gevangen kraaiachtigen snel en efficiënt te dode